

ЕКОНОМІЧНИЙ
ВІСНИК ДОНБАСУ
науковий журнал

2011

№ 3 (25)

Зміст

НАУКОВІ СТАТТІ

Економічна теорія

1. Чеботарьов В. А. Доктринальні засади розвитку харчової та переробної промисловості України	4
2. Ярошевич О. Я., Риборак О. В. Формування механізму державної підтримки діяльності рослинницьких домогосподарств	10
3. Лебедь В. Н., Гайдамака Б. Н., Миколіяш Ф. Т. Проблеми формування и использования инвестиционного потенциала домохозяйств в Украине	14
4. Скоробогатов М. М., Куперубова О. І. Диверсифікація як один із шляхів підвищення ефективності діяльності підприємств у сучасних умовах	18
5. Ільїн В. Ю. Базові моделі входження ТНК на міжнародні ринки в умовах глобалізації	22
6. Погріщук Б. В., Чернодон В. І. Світоглобалізаційні процеси та їх вплив на розвиток інноваційної діяльності в АПК	28
7. Дубо О. М. Ресурсне забезпечення системи управління економічною безпекою підприємств АПК	32
8. Мірошніченко Т. С. Основні поняття стійкості економічного розвитку	37
<u>Міжнародна та регіональна економіка</u>	
9. Матросова Л. М., Лященко О. В. Проблеми розвитку регіональних кластерних структур в Україні	42
10. Прокопчук О. Т. Європейський досвід функціонування ПДВ у галузі сільськогосподарського виробництва	47
11. Тараненко І. В. Інноваційний імператив сталого розвитку глобалізованого суспільства	51
12. Шевченко О. О. Моделі підвищення міжнародної конкурентоспроможності країни: теоретико-методологічний аспект	57
13. Янікін С. В. Вплив ТНК на стабільність міжнародної фінансової системи	61
14. Осадча Н. В. Характеристика процесу інтеграції України до Європейського Союзу (ЄС)	71
15. Павлов К. В., Андреева И. Г., Сапрыка В. А., Шмигирилова Л. Н. Методические основы оценки состояния проектов и программы межрегионального приграничного сотрудничества	82
16. Шматько Н. М. Оцінка гнучкості підприємств і бізнес-процесів за даними машинобудівних підприємств Харківської області	89
<u>Фінанси</u>	
17. Колупасва І. В. Особливості диверсифікації ставки податку на прибуток згідно Податкового кодексу України	94
18. Кудріна О. Ю. Принципові основи та фактори впливу на планування податкових трансакційних витрат	98
19. Боровик П. М., Ладженська В. О. Проблеми акцизного оподаткування в Україні	103
20. Мельник Г. Г. Методи та моделі оцінки фінансової стійкості підприємств регіону в антикризовому управлінні	108
21. Махортов Ю. О., Зюбін В. М. Структурно-функціональна модель регіональної системи інтеграції страхової та інвестиційної діяльності	112
22. Седих О. І. Податкові ризики підприємства в умовах глобалізації	118
23. Тхор С. О. Спекулятивні бульбашки та їх вплив на розвиток кризових явищ	123
<u>Маркетинг</u>	
24. Прищепа Н. П., Прищепа Ю. М. Формування конкурентної стратегії високотехнологічного підприємства	127
25. Северинова Ю. М. Удосконалення механізму аналізу та планування маркетингової діяльності підприємства	132
26. Мошківська Г. К. Стратегія та методи маркетолога туристичних послуг у проєкції на споживача	136
27. Косов О. І. Сучасні проблеми розвитку маркетингового управління енергозбереженням в Україні	140
28. Лутай Л. А., Козицька Г. В. Теоретичні аспекти аналізу та прогнозування цін на біржових ринках	145
29. Кужилєва О. В. Створення бренду з використанням запитів та уподобань споживачів	149
30. Пгахіна О. М. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі підготовки фахівців економічного профілю	154
<u>Менеджмент інновацій</u>	
31. Дубовицьков М. М., Величко О. В. Проблеми формування науково-технологічного та інноваційного потенціалу України	158
32. Saenko O. A. Risk Management of Leasing Company	164

33. Гриценко С. И. Модель процессной интеграции логистического менеджмента	169
34. Гращенко І. С. Проблеми та особливості прогнозування на підприємствах сфери послуг... ..	175
35. Кроленко М. С. Система показників економічної стійкості промислового підприємства	180
36. Моргулець О. Б. Діалектичний зв'язок сервісології та сервіс-менеджменту.....	188
37. Юдін М. А. Перспективи використання когенераційних установок для підтримання економічної безпеки держави	193
38. Тхор О. С, Гуревич В. В. Дослідження методологічного апарату оцінки інвестиційного клімату під час аналізу інвестиційної привабливості підприємства.....	198
39. Фірсова С. М., Чеботар С. В. Основні елементи інноваційного потенціалу.....	202

ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНОЇ СТРАТЕГІЇ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА

В статті розглянуто актуальні проблеми формування конкурентної стратегії сучасного високотехнологічного підприємства та запропоновано узагальнену модель управління високотехнологічним підприємством, що, на думку автора, допоможе сформувати його конкурентну стратегію.

Ключові слова:

I. У цій статті ми прагнемо обґрунтувати необхідність розробки нової економічної стратегії й тактики як невід'ємної

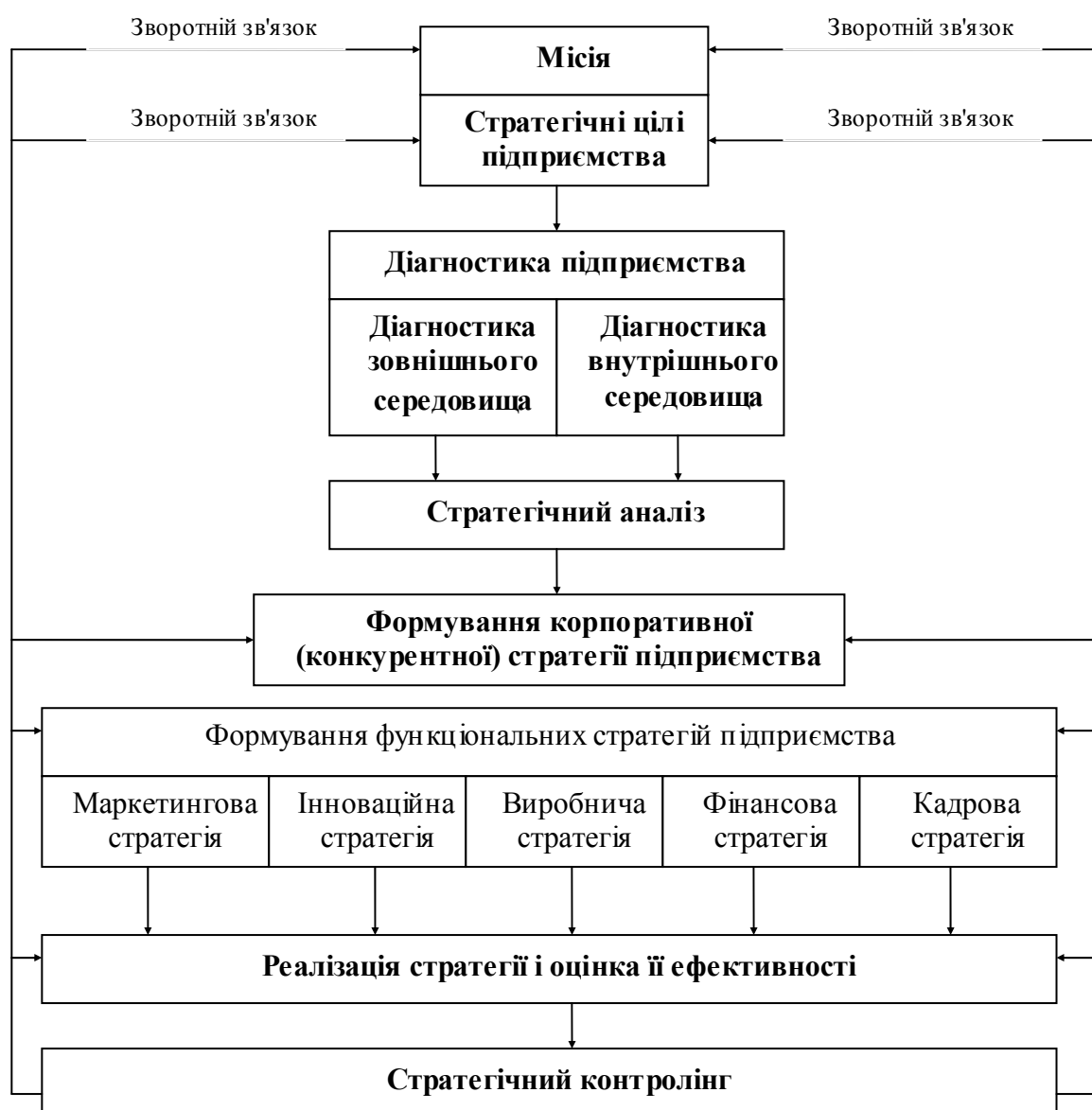
II.

Вступ. Процес управління високотехнологічним підприємством заснований на прагненні щонайкраще реалізувати місію підприємства й досягти поставлених цілей. У загальному випадку вся сукупність цілей підприємства утворює систему його стратегічних цілей. У сучасних умовах вважається, що найбільш значущою в системі стратегічних цілей діяльності підприємства є та, що забезпечує максимум ринкової вартості підприємства і його бізнесу.

Постановка завдання.

Результати. Для досягнення цієї мети необхідно здійснити сукупність дій, що забезпечують:

- максимізацію об'ємних і вартісних показників, що характеризують результати реалізації продукції підприємства певної номенклатури й необхідних показників якості;
- максимізацію показників прибутку й рентабельності підприємства;
- мінімізацію поточних витрат підприємства, що формують рівень собівартості виробленої продукції;
- максимізацію показників фінансової стійкості в короткостроковому й довгостроковому періодах діяльності підприємства.

Мал.1. Узагальнена модель управління високотехнологічним підприємством

На мал. 1 подано узагальнену структурну модель управління високотехнологічним підприємством.

З цієї моделі видно, що одне із пріоритетних місць у системі управління високотехнологічним підприємством належить системній діагностиці підприємства. Ця діагностика може виконуватися як стосовно діючого підприємства в процесі створення на його основі високотехнологічного підприємства, так і стосовно знову створеного високотехнологічного

підприємства. В останньому випадку системна діагностика спрямована на виявлення резервів високотехнологічного підприємства з метою підвищення ефективності його діяльності. Результати діагностики є основою для стратегічного аналізу діяльності підприємства. У процесі діагностики зовнішнього й внутрішнього середовища підприємства досить широко використовуються методи, відомі з теорії стратегічного менеджменту, у тому числі SWOT-аналіз, PEST-аналіз, SNW-аналіз і ряд інших методів.

Так, наприклад, на основі отриманих результатів діагностики діючого підприємства встановлюється можливість створення на його базі високотехнологічного підприємства. Після цього формується конкурентна стратегія високотехнологічного підприємства. Ця стратегія являє собою детально сформовану концепцію досягнення підприємством успіху на певному ринку або в певній сфері діяльності за рахунок розробки й впровадження різних інвестиційних проєктів, що мають, як правило, інноваційну спрямованість.

З погляду системного підходу може бути здійснена декомпозиція розробленої конкурентної стратегії високотехнологічного підприємства. Така декомпозиція припускає виділення в межах існуючої у підприємства конкурентної стратегії відповідних елементів. Ці елементи являють собою так звані функціональні стратегії високотехнологічного підприємства. Функціональні стратегії високотехнологічного підприємства розробляються методами стратегічного планування. В якості функціональних стратегій, як правило, виділяють маркетингову, інноваційну, виробничу, фінансову, інвестиційну, кадрову стратегію й ряд інших. Розроблені функціональні стратегії використовуються як основа для організації процесу управління конкретними підсистемами й елементами високотехнологічного підприємства. Наприклад, у процесі забезпечення ефективної діяльності високотехнологічного підприємства досить широко використовується управління такими елементами фінансової підсистеми, як основні фонди й

нематеріальні активи підприємства, його оборотні кошти й оборотний капітал, потоки коштів тощо.

На практиці в процесі функціонування високотехнологічного підприємства виникає завдання оцінки ефективності розробки й реалізації тієї чи іншої функціональної стратегії, а також конкурентної стратегії підприємства в цілому. Така оцінка необхідна для встановлення ступеню відповідності запланованих і фактично досягнутих високотехнологічним підприємством показників ефективності. Для цього використовується формальна система інвестиційних і фінансово-економічних критеріїв.

Функціональні стратегії високотехнологічного підприємства, як складові його конкурентної стратегії, багато в чому визначають величину потенціалу підприємства, частку ринку, рівень конкурентоспроможності його продукції, форми фінансування підприємства тощо. Так, наприклад, орієнтація високотехнологічного підприємства в конкурентній боротьбі на інноваційні процеси приводить до створення продуктових і процесних інновацій, що матеріалізуються у вигляді нових об'єктів інтелектуальної власності. У сфері виробництва продуктових інновацій у підприємства виникає необхідність використання технологічного встаткування, що сполучає у собі високий рівень автоматизації й гнучкості. Наслідком цих процесів є збільшення частки нематеріальних активів і основних засобів у структурі майна високотехнологічного підприємства, підвищення технічного рівня виробництва, зростання показників, що характеризують наукомісткість продуктових інновацій, тощо. У цій ситуації з метою забезпечення необхідних параметрів ефективності діяльності високотехнологічного підприємства, виникає необхідність використання CALS – технологій. Ці технології припускають автоматизацію не тільки процесів виготовлення продуктових інновацій, але й процесів їхнього створення й підготовки виробництва. У свою чергу, впровадження систем CAD (Computer -Assisted - Design) у межах стратегії комплексної автоматизації виробництва CAD/CAM (Computer - Assisted - Design - Computer - Assisted -Manufacturing), з одного

боку, підвищує якість розробок технологічних інновацій, скорочує строк виконання науково-дослідницьких робіт, а з іншого боку - збільшує інвестиційні витрати підприємства. Крім того, вимоги гнучкого реагування високотехнологічного підприємства на потреби ринку приводять до необхідності диверсифікації виробництва, швидкого відновлення технологічних процесів, парку основних засобів, а також асортиментів продукції. Таким чином, у процесі функціонування високотехнологічного підприємства виникає система інновацій, що охоплює практично всі функціональні стратегії підприємства. У цій ситуації для забезпечення ефективної діяльності високотехнологічного підприємства необхідна наявність у системі управління підприємством відповідних механізмів зворотного зв'язку. З теорії систем відомо, що використання механізмів зворотного зв'язку, з одного боку, підвищує стійкість системи управління підприємством у процесі його функціонування, а з іншого боку, збільшує витрати на управління.

З поданої на мал. 1 узагальненої моделі управління високотехнологічним підприємством видно, що в процесі реалізації функціональних стратегій підприємства важливе місце належить контролінгу. У загальному випадку механізм контролінгу діяльності високотехнологічного підприємства містить у собі дві складові: стратегічний і тактичний контролінг. Використання механізму стратегічного контролінгу діяльності високотехнологічного підприємства забезпечує об'єктивну економічну оцінку прийнятих управлінських рішень, а також дає можливість виконати аналіз фінансових наслідків реалізації на практиці цих рішень.

У загальному випадку в межах стратегічного контролінгу діяльності високотехнологічного підприємства виконується аналіз чутливості впроваджуваних підприємством інвестиційних проектів. У цьому випадку оцінюється вплив на показники ефективності інвестицій підприємства в інноваційні процеси параметрів, що характеризують технологію виробництва продуктивних інновацій, організаційно-виробничі структури, сферу

маркетингової діяльності, організацію виробничого процесу тощо. У межах проведеного аналізу також розробляється механізм контролю виробничих запасів підприємства, виконується оцінка величини незавершеного виробництва й собівартості виробленої продукції, а також оцінюється динаміка цих показників.

Висновки. Формування з позицій системного підходу конкурентної й функціональної стратегій високотехнологічного підприємства дозволяє оптимізувати умови його роботи й забезпечити необхідний запас міцності показників економічної ефективності діяльності підприємства. Це означає, що високотехнологічне підприємство, маючи необхідний запас фінансової міцності, може з мінімальними втратами ефективності протистояти впливу негативних зовнішніх факторів і оперативно реагувати на зміну ринкових умов діяльності.

Література:

1. Портер М. Конкуренция: Пер. с англ. – М.: Изд. дом «Вильямс», 2005. – 608 с.
2. Портер М. Стратегія конкуренції \ Пер. з англ. – К.: Основи, 1998. – 390 с.
3. Воронкова А.Э. Стратегическое управление конкурентоспособным потенциалом предприятия: диагностика и организация. – Луганск: ВНУ, 2000. – 310 с.
- 4.
5. Шевченко Л. С. Конкурентное управление: Учебн. пособие. – Харьков: Эспада, 2004. – 520 с.